

PAROCHIE VAN DE H. MARTINUS te Groningen

Parochiebrief 15-1-2022

No. 2022.1. (53)

Inhoud:

1. Van de pastoor
2. Gebeden voor de 2^e en 3^e zondag na Epifanie
3. Zingen in de kerk – een gedicht van Willem Barnard over de zin van het zingen
4. Bidweek voor de eenheid – over de dienst in de Nieuwe Kerk
5. Desmond Tutu overleden – een persoonlijke herinnering
6. Livestreamvieringen tijd van Epifanie
7. Hoe wij vieren in deze tijden
8. Thuiscollecte
9. Contact

1. Van de pastoor

Vandaag ontvangt u de eerste parochiebrief van het jaar van onze Heer 2022. Graag had ik zoveel mogelijk van u tijdens de eucharistieviering op de eerste zondag van dit jaar of anders in de Nieuwjaarsbijeenkomst van ons bisdom een gelukkig en gezond nieuw jaar gewenst. Maar wij zaten allen noodgedwongen thuis. Vandaar nu maar op deze manier:

Veel heil en zegen in het nieuwe jaar!

Gisteravond kwam de regering met een versoepeling van de coronamaatregelen, maar hoe dat zal uitpakken voor het al of niet en zo ja, hoe dan van onze eucharistievieringen is nog onbekend. Daarop vooruitgrijpend kwam er afgelopen donderdag al een bericht van het “crisisteam” van onze landelijke kerk, met de mededeling dat gezien de korte termijn om na de persconferentie met een beslissing te komen en dit aan iedereen te communiceren was besloten dat op zondag 16 januari nog geen eucharistievieringen zouden mogen plaatsvinden. De teleurstelling bij velen is groot (samen met Eddy Ufkes had ik deze week toch al vast maar

een orde van dienst voor de 16^e opgesteld). Maar het is nu eenmaal zo dat wij in onze episcopaal-synodale kerk ons houden aan de gemaakte afspraken hoe zaken te regelen. Ik hoop van ganser harte dat er ergens in de komende dagen duidelijkheid komt en dat dat zal betekenen dat wij met beperkingen weer vieringen zullen kunnen houden.

Ondertussen kunt u iedere zondag kijken naar een viering vanuit de kathedrale kerk in Utrecht. Voor die vieringen verwijs ik u naar de vaste rubriek “Livestreamviering”.

Bidweek voor de eenheid van de christenen

Zondag 16 januari begint de jaarlijkse Bidweek voor de eenheid van de christenen. Als pastores van de Groninger binnenstadkerken hebben wij ons in november al beraden op hoe dat dit jaar in en in deze omstandigheden in de stad vorm te geven. Wij kozen er voor om op zondag 16 januari 's middags om 15.00 uur in de Nieuwe Kerk een dienst te organiseren. Deze is anders dan andere jaren niet (een bewerking) van het internationale liturgieboekje. Op deze zondag stond 's morgens een *Service of Lessons and Carols voor de tijd van Epifanie* gepland. Op mijn voorstel is dat verplaatst naar de middag. De vorm geeft de mogelijkheid dat vertegenwoordigers van alle binnenstadkerken een gebed of een lezing kunnen doen, terwijl het koor de muziek voor zijn rekening kan nemen. Uit elk van de geloofsgemeenschappen zullen enkele mensen inde ruime corona-proof kerk aanwezig zijn. Samen staan ze voor de veelkleurigheid van de ene kerk van Christus, die meer is dan de optelsom van de verschillende gemeenschappen: de Anglicaanse gemeente, Doopsgezinde gemeente, Evangelisch Lutherse gemeente, de Martinidiensten, de Nieuwe Kerk, de Oud-Katholieke parochie, de Remonstrantse gemeente, de Rooms-Katholieke parochie en de Russisch-Orthodoxe parochie.

U kunt de dienst op 16 januari om 15.00 uur meevieren via www.kerkomroep.nl. Daar moet u dan Groningen – Nieuwe Kerk in tikken en *kijken* aanklikken.

Wie nieuwsgierig is naar de achtergrond van deze vorm van liturgie en naar wat er gezongen gaat worden kan daarover hieronder één en ander vinden.

Huiszegen 2022

Normaal gesproken wordt in de viering van Epifanie de huiszegen voor het komende jaar gezegend en uitgedeeld. Nu dit ook dit jaar weer niet kan plaatsvinden treft u hier de door Eddy Ufkes vervaardigde huiszegen voor 2022 aan. Ik zal die ook separaat in een bijlage laten meesturen, zodat u die kunt kopiëren, uitknippen en ergens in uw huis ophangen.

In de Kersttijd geen dienst, maar wel open dagkapel

De kerststal is ondertussen weer opgeborgen en de (kunst)kerstboom weer opgeklapt. Ook al hadden wij in de Kersttijd geen vieringen de dagkapel met uitzicht op de Kerststal in de kerk was dagelijks open. Ieder die dat wilde kon komen bidden of mediteren. In de kerstboom kon ieder die dat wilde een gebed of een bemoedigende boodschap hangen. De oogst was uiteindelijk een elftal teksten. Dank aan o.a. de mensen uit de buurt die het mogelijk hebben gemaakt om de kapel dagelijks open te hebben.

*De “kerstboom” in de dagkapel waarin ieder die dat wilde een gebed,
een wens of een opmerking kan hangen.*

Uit de parochie

In de vorige parochiebrief schreef ik dat *Grietko Huizinga* nadat hij met corona van de intensive care en vervolgens de verpleegafdeling van het UMCG naar een revalidatiecentrum was gegaan. Helaas duurde dat laatste verblijf niet lang, want hij moest met een longontsteking en een bloedvergiftiging terug naar het UMCG waar hij nog steeds verblijft. Hij houdt de moed er in, maar het is een zware tijd niet alleen voor hem maar ook voor zijn vrouw Carla en de kinderen.

U alle goeds en goede moed toegewenst,
Wietse van der Velde, pastoor

2. Gebeden voor de 2^e en 3^e zondag van Epifanie

tweede zondag van Epifanie – zondag van de bruiloft te Kana

God van ons hart,
breek door in ons bestaan
met uw licht, met uw kracht,
met uw warme liefde,
want zo is Hij verschenen,
uw Zoon en onze Zon,
in dit grimmige leven
en in de grijze dagen
van mensen met ziek en zeer,
met grote en kleine zorgen.
Amen.

Uit: W.R. van der Zee, *Zondagswoorden*.

derde zondag van Epifanie – zondag van de synagoge te Nazareth

Altijd zijt Gij ons nabij God,
door de werking van uw Geest in ons.
Schenk ons de vreugde
om in woord en daad
uw blijde boodschap te verkondigen.
Zoals openbaar wordt
in onze Heer Jezus Christus, uw Zoon,
die met U in de eenheid van de heilige Geest
leeft en leven geeft in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

Uit: *voorstel alternatieve gebeden*
Commissie voor de liturgie voor het jaar C.

3. Zingen in de kerk –

een lied van Willem Barnard over de zin van het zingen

Op de tweede zondag na Epifanie in het B-jaar wordt het evangelie Johannes 1, 43-51 – het verhaal van de roeping van Filippus en Natanaël – gelezen. Daarin wordt ons het laatste vers met de woorden “Gij zult de hemel open zien en Gods engelen zien opstijgen en neerdalen op de Zoon des Mensen” door Jezus verwezen naar de droom van aartsvader Jacob in Bethel als deze op de vlucht is voor zijn broer Ezau (Genesis 28, 12). Deze lezing uit Genesis is ook de eerste lezing op het feest van Kerkwijding. De Jacobs- of beter hemelladder is de verbinding tussen hemel en aarde, tussen God en mensen.

Voor de op 21 november 2010, de vooravond van het feest van de H. Cecilia, de patrones van de kerkmuziek, overleden dichter en theoloog Willem Barnard was zingen van levensbelang. Niet zolang na mijn priesterwijding ging ik ook voor het eerst voor in een viering in de Sint Jacobuskerk, toen nog één van de drie Oud-Katholieke Utrechtse parochiekerken. Na afloop vroeg mijn moeder, die ook in die viering was, wie toch die man was die achter haar had gezeten en bulderend had meegezongen. Ik antwoordde toen: "Dat was nou de man van wie je eigenlijk wel iedere zondag een aantal liederen zingt." (Van de 150 psalmen en 491 gezangen in het toenmalige Liedboek voor de Kerken waren er respectievelijk 27 en 76 van de hand van Barnard!).

Voor Barnard was het niet zo dat wij zingen omdat wij geloven, maar dat wij geloven omdat wij zingen. Wij hebben niet een teveel aan geloof, maar een tekort. Het zingen van die liederen is geen "uiting" van geloof, maar eerder "innig" van geloof. We zingen niet *omdat*, maar *opdat* wij geloven.

In dit lied over het zingen in de kerk – dat zingen dat wij met al die lockdowns des te meer nodig hebben – zegt Barnard wat het zingen "met allen om mij heen" voor hem betekent. Aan het slot is het de Heer zelf die is afgedaald en die troostend naast hem staat.

Ik ben benieuwd wat u ervaart als u dit gedicht leest.

Wietse van der Velde

Zingen in de kerk

Viditque in somnis scalam stantem super terra. (Genesis 28:12)

Wanneer ik zing met allen om mij heen,
dan wordt mijn adem van mij afgenomen.
Alleen zó kan ik weer op adem komen,
niet meer van mij alleen, maar al-gemeen.

Zingen, dat doe je niet uit volle borst, –
je zingt inademend, omdat je leeg bent,
tegen de eenzaamheid in zing je, tegen het 'nee',
je zingt zoals je drinkt: van dorst.

Het lied is daar wanneer ik nergens ben,
komt naar mij toe als een gezant van verre,
het neemt me op in het gezang der sterren,
het spreekt een taal die ik van-zelf niet ken.

Het telt niet mee, het geldt als nutteloos,
zijn waarde past niet in de aard der dingen, –
maar het wordt nieuw van gloed als wij het zingen,
al kwam het ook uit de oeroude doos.

Het geeft bevrijding uit mijn smalle ik.
Uit een cocon ontpopt, opnieuw geboren,
zal ik tot de gevleugelden gaan behoren,
er groeit een hallelujah uit een snik.

De toonladder van Jakob daalde neer
waar ik verdwaalde. Hoor, sublieme schreden
gaan op en af en waar ik lig beneden
staat, mij vertroostende, naast mij de Heer.

De lofzang is een scala van de vrede.
(Willem Barnard, 1920-2010)

4. Bidweek voor de eenheid

over de dienst in de Nieuwe Kerk op 16 januari

Het koor Choral Voices onder leiding van Daniël Rouwkema zingt carols die Epifanie bezingen: de verschijning aan de wereld van God zelf. Achtergrond bij de muziek vind je hieronder. De liederen worden afgewisseld met lezingen en gebeden, die van deze Gods verschijning getuigen.

Vertegenwoordigers van de oecumene in de binnenstad van Groningen verzorgen de lezingen en de gebeden en

het koor Choral Voices

de muziek

In januari is de Evensong in de Nieuwe Kerk steevast een *Festival of Lessons and Carols for Epiphany*. Epiphany (Epifanie) komt van het Griekse woord “epifaneia”, dat zoiets betekent als “plotseling verschijnen” en vooral werd gebruikt voor de plotselinge manifestatie van een godheid. In de kerk gaat het hoogfeest van Epifanie dan ook over hoe God in de wereld verschijnt in Christus. De verhalen die erbij horen hebben hetzelfde element van verrassing of zelfs schok dat hoort bij de Griekse term ‘epifaneia’. Het zijn de momenten waarbij voor het

eerst, als in een soort flits van inzicht, blijkt dat dit niet zomaar een kind of leraar is: het bezoek van de drie koningen, de doop in de Jordaan en Jezus' eerste wonder op de bruiloft in Kana.

Eigenlijk is 6 januari, Driekoningen, de datum voor Epiphany, maar in veel landen wordt het gevierd op de daaropvolgende zondag. En dan zijn er nog kerken die vasthouden aan de oude indeling van de kersttijd in drie gedeeltes, te weten de Advent, de twaalf dagen cyclus rond Kerst en de periode van de Epifanie. Die laatste begon op 6 januari en eindigde op 2 februari, het feest van de Opdracht in de Tempel. Wat niet onlogisch is, want ook Simeon's profetie in de Tempel is zo'n moment waar je hoort: dit is niet zomaar een kind. Dit is het lang verwachte Licht voor de volkeren.

Zo klinkt dus op 16 januari een feestelijk geheel van teksten en carols, van *Dingdong merrily on high* (Willberg) tot Poston's *Jesus Christ the appletree*; Cornelius' *Three Kings* en Gardiner's *Tomorrow shall be my dancing day*. Van Sweelinck zingen we het *Hodie Christus natus est*; van Archer *O magnum mysterium* en van Warlock *Benedicamus Domino*. Met aan het begin natuurlijk een *Epiphany Responsory* geïnspireerd op een Magnificat van Palestrina, en afsluitend de lofzang van Simeon oftewel het *Nunc Dimittis* van Lloyd Webber.

(overgenomen uit de Zondagsbrief van de Nieuwe Kerk)

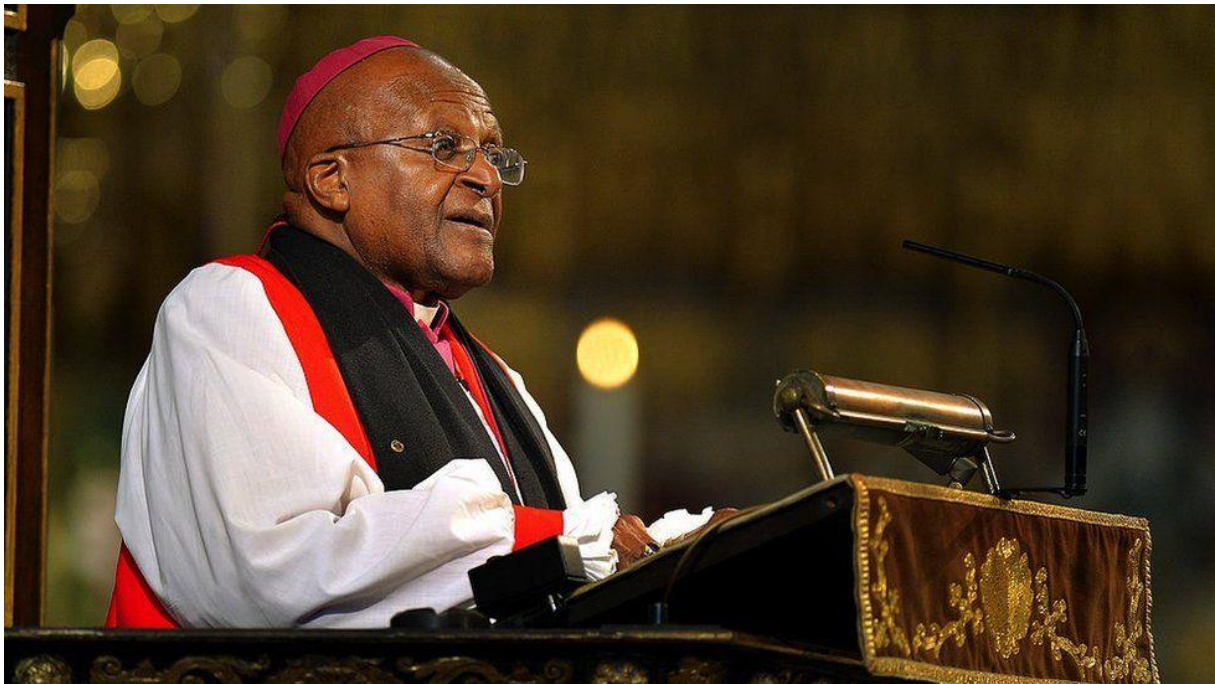
5. Desmond Tutu overleden – een persoonlijke herinnering

In het afgelopen jaar zijn er nogal veel mensen overleden in mijn familie- en vriendenkring, mensen die soms mijn hele en soms een groot deel van mijn leven hebben gedeeld. Ik zal ze niet alleen missen, maar hun dood doet je ook de eindigheid van jouw eigen leven beseffen.

Ook in de ruimere kring van kerk en wereld zijn er het afgelopen jaar "bekende" mensen overleden. Met sommigen van hen "had ik wat". Ook al had ik een aantal van hen nooit persoonlijk ontmoet, hun daden of woorden hebben op mij indruk gemaakt. Met één van die "wereldbekende" mensen, die op mij indruk hebben gemaakt, heb ik ooit eens een kort gesprek gevoerd. Het is de op Tweede Kerstdag 2021 overleden Desmond Tutu. Hij was de eerste zwarte Anglicaanse aartsbisschop van Kaapstad in Zuid-Afrika en ontving voor zijn inspanningen in de strijd tegen de apartheid in 1984 de Nobelprijs voor de Vrede. Hij was voorzitter van de Waarheids- en Verzoeningscommissie, die na de val van het apartheidsregime ernaar streefde de verschillende bevolkingsgroepen in vrede met elkaar te laten leven.

In het dagblad Trouw stond een lang in memoriam met als titel: "In zijn strijd tegen apartheid stond God voorop." Die titel deed mij herinneren aan die ene keer dat ik hem hoorde preken en ik hem daarna kort sprak.

Ik denk zo'n jaar of vijftien geleden – ik moet het in mijn agenda's maar eens opzoeken - was ik in London in het kader van mijn activiteiten voor de Sint Willibrord Vereniging die de banden tussen de Oud-Katholieke en Anglicaanse kerken wil versterken. Normaal gesproken ga ik bij mijn bezoeken aan London bij voorkeur naar de kathedraal van Southwark, maar ik had gelezen dat aartsbisschop Tutu die zondag in Westminster Abbey zou preken. Die gelegenheid om deze bewonderde man ook eens in het echt te horen preken wilde ik mij toch niet laten ontgaan. Ik begaf mij – gelukkig op tijd – naar de abdijkerk. De meeste Engelsen bezoeken op zondag geen kerkdienst, maar op deze morgen was het een lange rij wachtenden.

Aartsbisschop Tutu tijdens een preek in Westminster Abbey.

Niet

de viering waarbij ik aanwezig was, maar het plaatje had dezelfde kunnen zijn.

Gelukkig zat ik niet zover van de preekstoel, maar aan het gedrag van velen om mij heen kon ik wel opmaken dat zij bepaald geen regelmatige kerkgangers waren. Ze waren gelovig of niet gelovig gekomen om de beroemde mensenrechtenactivist te horen en zij hoopten op een politiek/maatschappelijk relevante toespraak uit zijn mond. Toen Tutu de preekstoel beklom maakte hij in mijn herinnering eerst een kruisteken. En daarna stak hij van wal. Hij begon met zijn bekende giecheltje te zeggen dat de meesten van zijn toehoorders wel teleurgesteld zouden zijn, want hij zou geen politieke toespraak houden. Nee, hij zou gaan preken over de betekenis van Jezus, want over Hem ging het in de kerk. Ik zou u werkelijk niet meer precies kunnen vertellen wat Tutu over Jezus heeft gezegd. Wel dat Jezus van belang is voor jouw persoonlijke leven en voor jouw handelen in de maatschappij.

Na afloop van de viering stonden de deken van Westminster Abbey en aartsbisschop Tutu bij de uitgang, bij het graf van de onbekende soldaat, om net zoals bij ons kerkgangers te begroeten en eventueel met ze te spreken. De meest mensen haastten zich naar buiten, maar ik ging in de rij staan om hem de hand te geven en te bedanken voor de preek. Ik zei hem zoets dat ik als priester blij was dat hij had gedaan wat van een priester verwacht mocht worden gewoon het evangelie met de daaruit volgende consequenties te verkondigen. Hij reageerde daarop instemmend.

Wij mogen dankbaar zijn voor het leven en werken van deze dienaar van Christus die vanuit zijn geloof opkwam voor zijn medemensen, die daarbij probeerde kloven tussen mensen te dichten zodat de verzoening die Christus kwam brengen hier en nu al zichtbaar kan worden. Moge Desmond Tutu nu zijn in de rust en de vreugde van Gods eeuwig licht.

Wietse van der Velde

6. Diocesane livestreamvieringen in de komende tijd

Iedere zondag en op de belangrijkste feestdagen wordt voor het aartsbisdom Utrecht een *livestreamuitzending* vanuit de *kathedrale kerk te Utrecht* verzorgd.

Op de landelijke website van de OKKN www.OKKN.nl kunt u de link aanklikken.

Zondag 16 januari 2022 – zondag van de bruiloft te Kana

Utrecht: 10.00 uur, voorganger pastoor Louis Runhaar, en diaken Loes Berkhout

Zondag 23 januari 2022 – 3^e zondag na Epifanie

Utrecht: 10.00 uur, voorganger aartsbisschop Bernd Wallet, en pastoor Louis Runhaar (liturgiewijzer)

Zondag 30 januari 2022 – 4^e zondag na Epifanie

viering Opdracht van de Heer in de tempel)

Utrecht: 10.00 uur, voorganger pastoor Henk Schoon (liturgiewijzer)

7. Hoe wij vieren in deze tijden

Na het ingaan van de jongste maatregelen in verband met de toename van het aantal covid-besmettingen heeft de Oud-Katholieke Kerk van Nederland haar regelgeving voor de kerkdiensten en het gebruik van de kerkruimte aangescherpt.

Voor onze kerkdiensten zijn daarvan de volgende punten relevant.

- De 1,5 meter afstand tussen de kerkgangers – behalve als zij een “bubble” vormen - wordt in acht genomen.
- Bij het betreden van de kerk desinfecteren de kerkgangers hun handen en dragen een mondkapje op weg naar hun stoel.
- De kerkgangers verplaatsen zich verder zo weinig mogelijk tijdens de kerkdienst. Bij verplaatsing wordt een mondkapje gedragen
- Alle basisregels, zoals handen wassen, geen handen schudden, hoesten en niezen in elleboog blijven onverminderd van kracht.
- Er zal worden toegezien op een goede ventilatie van de kerkruimte.
- Bij het zingen wordt u gevraagd zich wat in te houden, terwijl de rol van de cantor wordt versterkt ten opzichte van de gemeentezang.
- De collecte wordt bij de uitgang gehouden.
- De communie vindt (m.u.v. de pastoor) plaats onder één gedaante.
- Voor de communie komen de communicanten één voor één naar het altaar. De pastoor legt de hostie op de uitgestrekte hand.

- Ook als u de communie niet wilt ontvangen kunt u naar het altaar komen en een zegen waarbij er geen aanraking zal plaatsvinden - ontvangen.
- Bij de uitgang zal de pastoor geen handen schudden.
- Bij het koffiedrinken houden wij rekening met de 1,5 meter afstand. Om dat te vergemakkelijken zal er zowel in de gemeentenzaal als in de kerkzaal koffie/thee worden gedronken.

8. De 'thuiscollecte'

U kent allemaal dit zinnetje uit de afkondingen, de zgn. 'thuiscollecte': *"De collecte tijdens het offertorium is bestemd voor het mogelijk maken van onze vieringen"*... Onze vieringen zijn gelukkig hervat, maar nog niet iedereen durft het aan naar de kerk te komen of men is om andere redenen verhinderd om de viering bij te wonen. En toch gaan de kosten gewoon door. Het Bisschoppelijk Bureau herinnerde ons, juist vanwege die doorgaande kosten, de inkomsten uit de thuiscollecten daarom niet te vergeten. Terecht natuurlijk. Verschillende parochies hebben verschillende oplossingen. Wij stellen voor om het simpel te houden. En dat is dat u gewoon af en toe een bedrag overmaakt op de bekende bankrekening van de kerk.

Rekeningnummer van de parochie is:

NL12INGB0003941884 t.n.v. Oud-Katholieke parochie v.d. H. Martinus te Groningen, onder vermelding van 'thuiscollecte'.

Dan weet Christa wat de bestemming is. (Bijkomend voordeel van overmaken is ook nog dat het daarmee aftrekbaar is van de belastingen).

Contact

Oud-Katholieke parochie van St. Martinus te Groningen

deservitor (waarnemend *pastoor*):

can. drs. Wietse van der Velde,

Jan R. Stuutstraat F8,

9663 SE Nieuwe Pekela

tel. 0597 221080/06 481 99 493

secretaris

Renée Lokman

mail: secretaris@ groningen.okkn.nl